

Nooshi Dadgostars öppningstal, Vänsterpartiets 45:e kongress 2024-05-08

Det talade ordet gäller

Vänner, vad fint att se er samlade. Så många vänsterpartister. För första gången i historien samlas ett socialistiskt, feministiskt parti som kämpar för en rättvis hållbar klimatomställning och som står upp mot rasism, i hela fem dagar här i Jönköping. Nu blir det åka av!

Vi samlas här för att diskutera och besluta om vad som kan ta vårt parti och Sverige framåt. Vi är inte historielösa men inte heller nostalgiskt tillbakablickande. Vår tid är nu. Vi ska under dom här dagarna vaska fram vilket parti vi behöver vara för att vi ska kunna förändra i just den tid som vi lever i. Den som tittar för mycket i backspegeln och hänger kvar vid gamla slag, riskerar alltid att förlora dom strider som står framför oss. Starka värderingar är det som krävs för att navigera väl förankrat i nya tider, och det har Vänsterpartiet. Vi byter inte fot hit och dit. Vi står fast när det behövs, omprövar när det är nödvändigt. Men alltid med siktet inställt på rättvisa. För Sverige behöver det så mycket, och vänner, det kräver vänsterpolitik!

Det har sällan varit så tydligt att det behövs ett starkt Vänsterparti. Det är allvar nu. Sverige har under lång tid nedmonterats och delar av det starka Sverige har gått sönder och blivit skört.

Det är inte något som bara råkade bli. Det är politiska beslut som trängt undan rättvisebygget. Försämringar driver människor ifrån varandra och skapar jordmån för auktoritära krafter att slå rot. Det söndras och splittras. När högern och SD gift ihop sina idéer och nu genomför en folkfientlig reformagenda hotas det som ger mening i våra liv. När maktens män tillåts uttrycka vem som hör till och vem som ska ut, stannar orden inte i maktens korridorer. Det får konsekvenser.

Vänner aldrig tidigare under min livstid har det stått så mycket på spel som det gör idag. Med den insikten kommer också ett ansvar. Att komma till sin rätt. Att vara våra bästa jag. Att tillsammans vara det parti Sverige behöver på 2020-talet. Och jag är så glad över att det är tillsammans med just er ansvaret ska axlas. Senast 2026 ska det högnationalistiska styret bort från makten!

Vänner, hur kunde ett av världens mest moderna länder byggd på rättviseidealen hamna där vi är idag? Regeringar oavsett färg har under allt för lång tid inte visat medborgarna den respekt dom förtjänar. Har tagit löntagarnas arbete för givet. Struntat i att utveckla, förbättra, investera och omfördela. Under den pågående krisen har det satts i blyxtbelysning. Allt man får från det högnationalistiska styret är att dom skyller sina egna misslyckanden på andra.

Men den tiden är slut nu mina vänner. Vi ska återupprätta den trygghet som höll oss samman. Rättvisan och jämlikheten ska segra. Vi ska bygga Sverige starkare och bättre.

Så vi har ett jobb att göra. Visst förstår jag att den verklighet vi nu befinner oss i, kan ta musten ur en. Kan få en att känna att vad jag gör spelar ingen roll. Men det spelar roll. Vad vi gör nu är avgörande för vad som kommer i framtiden. Allt anses omöjligt till dess att det är genomfört. Då är det självklart.

I början av 1900-talet var Sverige ett av Europas fattigaste länder. Nästan ingen fick rösta. Så vad var det som lyfta oss upp ur fattigdomen och gav oss demokrati? Vänner, vi organiserade oss, i kyrkor och nykterhetsrörelse. Jämfört med andra länder hade Sverige en hög

organisationsgrad. Ur den traditionen kunde världens starkaste arbetsrörelse växa fram. När kampen om rösträtten startade skrattade högern åt oss, skulle arbetare ha lika mycket att säga till om som direktören? Ska fruntimren få rösta nu också, vad ska det här sluta, sa dom. Men vi gjorde det omöjliga möjligt.

Arbetare som krävde sina rättigheter i början av 1900-talet möttes av lockouter, svält och gevär. Vräkningarna i Mackmyra utanför Gävle på vårvintern 1906 väckte avsky. Fabriksägaren kastade ut 42 familjer med 120 barn från deras hem, bara för att arbetarna ville starta en fackförening. Arbetarrörelsen vann till sist striden om föreningsrätten i Mackmyra. Det blev förbjudet att avskeda den som gick med i en fackförening.

Det finns dom som verkat i hårdare tider än oss, men som trots det lyckats. Det har vi med oss. Arbetarrörelsen har gjort det förut, och vi kan göra det igen. Vi kan bygga Sverige starkare och tryggare.

Den svenska modellen var kittet som höll oss samman. Tillsammans trodde vi på framtidsbygget, inte för att något befallt oss att göra det, vi trodde på det för att det fanns närvarande i allas våra vardagsliv. Jag säger det inte för att jag är nostalgiker. Jag säger det för att det var så det kändes. Vi barn lekte på samma skolgård trots att några av oss var nya i Sverige medan andra var födda här, vi satt i samma bänkrad, jag sjuksköterskans dotter och han direktörens son. Det var inte perfekt, det fanns mycket kvar att göra, men det fanns en gemenskap.

Det var många människors arbete som krävdes för att göra tryggheten möjlig, för den lilla tjejen jag var när jag växte upp i Norrköpings allmännyttan. Arbete är grunden till välståndet och därför ska löntagare behandlas med respekt. Utan människors arbete finns ingenting. Det är arbetet som bygger landet.

Redan 1990 deklarerade vår statsminister, Ulf Kristersson, sin framtidsvision.

”Som moderater och förkämpar för individuell frihet och marknadsekonomi har vi ett uppdrag att bekämpa och avveckla välfärdsstaten.”

/.../

”Målet är att den kollektiva välfärdspolitiken i alla dess former och skepnader måste göra andra förlegade och felaktiga socialistiska system sällskap på historiens skräphög.”

Men vänner, vi vet vilket samhällsbygge som ska kastas på historiens skräphög. Och det är dagens högnationalistiska styre.

Vi ska, som kongressparollen säger, skapa framtidstro. En tro på att det samhälle som kommer imorgon ska vara ett bättre samhälle. Det är vår absolut viktigaste uppgift. Det finns ingenting som är viktigare för oss vänsterpartister än att återupprätta tron på att det går att förändra. Ingenting!

Och visst hade alla partier kunnat ha en paroll om framtidstro. Ordet har delvis tömts på innehåll. Men vi Vänsterpartister har gjort tvärtom. Vi har återväckt tron på politiken. Vi stod vid vårt ord. Vi agerade. Vårt förtroende bland väljarna har sällan varit starkare än när vi tillsammans med Hyresgästföreningen stoppade marknadshyrorna. Så visst går det!

Det mest avgörande är hur vi gör verkstad av det vi skriver i dokument och program. Skrävla och prata det kan vem som helst göra. Men det som skapar framtidstro, är handlingskraften. Och handlingskraft det har Vänsterpartiet visat. Vi visade att det inte var någon engångsföreteelse utan ett nytt förhållningsätt, och vi förbättrade tillsammans sjukförsäkringen. Och vi gjorde det som alla sa att var omöjligt, det som experter och tyckare dömd ut att misslyckas. Vi agerade. Vi stod upp för svenska folket. Vi drev igenom den största höjningen av pensionerna i modern tid. Vi har bara börjat!

Nu ska vi framåt mot något bättre. Vi måste kunna leva, vila, skratta, Men vi är trötta. Arbetslivet blir inte lättare och enklare. Lämna barnen till föris, springa till jobbet, springa på jobbet, skjutsa barnen till fritidsaktiviteterna. När ska vi få tänka i lugn och ro? Över 80 procent av arbetarkvinnorna kan inte ta kortare pauser under dagen. Dom måste lägga, ställa, klappa, torka, skriva ner, ständigt koncentrerade.

Nu har det gått över femtio år sen vi gjorde en generell arbetstidsförkortning senast. Arbetslivet har blivit tyngre, mer splittrat. Femtio år.

Med tiden har fler tjänstemän kunnat bestämma över sin egen arbetstid. Ta hem datorn, slänga in en tvätt. Styra själva. Det gränslösa arbetslivet har sina problem, men också sina fördelar.

Samtidigt har arbetare, exempelvis de som gör jobbet i vård och omsorg, fått ett hårdare och mer styrt arbetsliv. Allt ofriare. Det vet vi vad det leder till. Sjukskrivningar. Lägre pension när pensionsåldern höjs och kroppen omöjligt kan orka. Tröttheten. I leder och ben. Det går inte att ge en spruta på distans. Det har inte minst Vårdförbundet visat på när de nu tar konflikt.

Det är inte vårdpersonal, barnskötare eller lärarnas fel. Det är arbetsmarknaden det är fel på.

Därför föreslår vi idag en arbetstidsförkortning. Vi måste, på riktigt, börja ta steg för detta. Precis som resten av Norden. Precis som andra europeiska länder. 40-timmarsveckan är utdaterad, förlegad, gammal. Ju mer vi har kortat arbetstiden, desto mer har produktiviteten ökat.

Vänsterpartiet går idag fram med ett nytt förslag. Det räcker inte att prata, vi behöver sätta igång arbetet. En parlamentarisk kommitté som jobbar tillsammans med parterna, och som lägger fram förslag på en skarp förkortning av arbetstiden. Vi har gjort det förr, vi vet att det går. Vårt mål är sex timmars arbetsdag, mina vänner, nu är det dags att sätta igång!

Vänner, den som inte vill ta tillbaka kontrollen över marknaden kan sätta upp vilka mål som helst och ändå misslyckas med klimatmötet.

För det är järnvägen, energianpassningen av bostäderna och elektrifieringen av produktionen som är omställning. Därför behöver staten kliva fram och ta ansvar. Det är en handlingskraftig klimatpolitik. Det är vänsterpolitik, mina vänner.

Steg för steg ska vi bygga bort koldioxiden ur produktion och transport. Kommer det att gå, frågar sig många. Vågar vi hoppas? Men just i detta nu flyttas masugnen ut för att bytas mot en ljusbågsugn. Det är inte ökade vinster i företagen som driver omställningen, det är människors hårda arbete som gör det.

Ska fler kunna byta till elbil måste vi sänka priserna på elbilarna, vi kommer ta tillbaka kontrollen över elpriser och elproduktion.

Vi kommer säga nej till den nyliberala miljöpolitiken där arbetare ska tuktas medan rika överklassmän kan sätta sig i en helikopter efter en presskonferens. För att sen ta jättemotorbåten ut till Stockholms skärgård.

Precis som när vi gick från ett fattigt land till ett välfärdsland ska vi också ställa om från fossilberoendet. Ingen sådan omställning har i mänsklighetens historia kunnat göras utan en stark, folkligt förankrad stat. Trygg, stark och rättvis. Som bygger infrastruktur och fördelar teknikutveckling, standardhöjning och rikedom.

Vänner, allt fler dömer ut nyliberalismen. Man får bita sig i tungan för att inte varje dag säga ”vad var det vi sa”. Näringslivet inser att utan statliga investeringar i utbildning och bostäder finns inte kompetens och möjlighet för arbetskraften att flytta.

Liberalerna försöker rädda ansiktet om marknadskolan och sätter igång utredningar på löpande band om det som redan är utrett för att sedan rösta ned förslagen när dom lyfts i riksdagen.

Och så har vi Socialdemokraterna som var upprörda när Vänsterpartiet drev frågan om vinster i välfärden. Inget kunde göras sa dom, eftersom ”lagt kort ligger. Idag verkar samma Socialdemokrater slutat lägga patiens och börjat spela istället. Så visst finns det hopp. Kanske är de allra flesta innerst inne vänsterpartister?

Vänner, den som ingår i en trygg gemenskap och samtidigt känner sig sedd för just den man är, den blir generösare också mot andra. I ett jämlikare Sverige kunde vi se oss själva bättre i våra grannar, men också i andra. Det är ingen slump att ett av världens mest mänskliga land också stod upp för människovärdet när det kränktes utanför landets gränser. Förmågan att se sig själv i andra får inte stanna vid nationsgränsen. Människor är människor var än dom råkar födas och bo.

Barnen som i Palestina söker skydd från Israels bomber är barn. Dom som hittats i massgravarna, bakbundna och torterade, några av dem begravda levande. Var och en av dom är människa. Med sörjande, förtvylade familjer. Vi ser dom – och vi kräver ett slut på dödandet.

Den svenska högern slirar, ursäktar och förminskar. Men mina vänner, dom märker allt mer hur ohållbart det är. För alla ser ju bilderna, ropen på hjälp kan inte undgå någon. Det som krävs nu är handling för att öka pressen på Israel. Säg upp handelsavtalet, avbryt vapenaffäerna, ställ Netanyahu inför rätta. Folkmordet måste få ett slut.

Ingen människa eller stat har rätt att kuva en annan, ingen befolkning i något land ska se sin frihet och sitt självbestämmande styrt av någon annan än de själva. Inte Sverige, inte Palestina, inte Ukraina. För varje millimeter det imperialistiska Ryssland fortsätter sin vidriga invasion så sätter vi emot. Vi ska gå först i den vägg av solidaritet som stoppar Putins stormaktsdrömmar. Vi bistår ukrainarna med det dom behöver för att försvara sig och själva välja sin framtid, vi står upp för den internationella rätten. Jag längtar efter att få besöka ett Kiev där freden råder – för morgondagen tillhör ett fritt Ukraina.

Nu startar ett nytt kapitel i Vänsterpartiets historia. Från medialt håll hör man ibland att Vänsterpartiets förändringsarbete skulle handla om att närma sig Socialdemokraterna. Om man med det menar att vi vill ta oss en större roll än tidigare, så är jag den första att skriva under. Men annars har jag svårt att begripa den bilden. Idélöshet och stagnation är inget framgångsrecept, idag kommer framtidsidéerna från vänster.

Jag passar därför på att vara tydlig med en sak, Vänsterpartiet kommer aldrig mer agera dörrmatta. Idag är vi ett parti med självförtroende som står upp för våra väljare oavsett regering. Socialdemokratiska ledarsidor kallade oss både spyflugor och parasiter när vi krävde inflytande för våra väljares räkning. Aldrig har dom varit argare än när vi agerade. Det säger allt om var en del i det partiet vill ha oss. Dom vill hålla oss på mattan. Det köper vi inte. Vi ska ha inflytande, för våra väljare förtjänar den respekten. Vi ska samarbeta och kompromissa och driva igenom förändring, för det är nödvändigt om Sverige ska byta riktning.

Vänner det finns dom som tycker att det räcker om Vänsterpartiet säger nej och stopp och meddelar sin uppfattning. Men det räcker inte. Det står för mycket på spel nu. Vi måste se till att det vi tycker också blir verklighet. Vi är inte för fina för att smutsa ned händerna med politik. Ord ställer inte mat på bordet, skapar ingen jämlikhet. Det är handlingar som gör förändringen. Annars tar sig inte framtidsvisionerna utanför kongressalen.

Ett parti som nöjer sig med att analysera sakernas tillstånd gör ingen större skillnad. Faktum är att jag är övertygad om att dom andra partierna, oavsett sida, skulle föredra någon slags rödvinsvänster. Enkla för Socialdemokratin att pingla på när stöd behövs, och lätta för högern att avfärda. Men Vänsterpartiet är inte längre, om vi nu någonsin har varit det, det partiet. Vi går gärna jämsides men aldrig bakom som ett stödhjul.

Med vårt agerande kring marknadshyrorna utmanades för första gången på länge marknadskrafterna i Sverige. Vi satte igång något som inte kommer gå att stoppa. Människor vet nu att det går att förändra. Det är behållningen som vi tillsammans är ansvariga för att förvalta. Så byggs tilliten. Så fyller man ord med innehåll och mening. Vänner, idag skriver vi ett nytt kapitel i Vänsterpartiets historia.

Härmed förklarar jag Vänsterpartiets 45:e kongress öppnad! Nu kör vi!